

kello 10.00

- 1) Nimenhuuto
- 2) Päätösvaltaisuus
- 3) HE 125 vuoden 1993 neljänneksi lisätalousarvioksi
Asiantuntijoiden kuuleminen:
 - Valtiosihteeri Eino Keinänen
Valtiovarainministeriö
 - Professori Mikael Hidén
- 4) HE 317/1992 vp Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen johdosta tehtävistä muutoksista Suomen valtiosääntöön
 - I käsittely jatkuu.
Mietintöluonnos 7.9.1993 ja sen vaihtoehto: yleiskeskustelu - yksityiskohtainen käsittely.
- 5) HE 184/1992 vp asioiden ratkaisemista valtioneuvostossa koskevan lainsäädännön muuttamisesta
 - I käsittely jatkuu. Päätetään jatkokäsittelystä.
- 6) HE 77 jätelaiksi la laiksi ympäristölupamenettelylain muuttamisesta
 - I käsittely jatkuu. Lausuntoluonnos: yleiskeskustelu.
- 7) LA 25/1992 vp laiksi Kemijoen yläosan erityissuojelusta
 - I käsittely jatkuu. Päätetään jatkokäsittelystä.
- 8) Muut mahdolliset asiat
- 9) Seuraava kokous on keskiviikkona 15.9.1993 klo 9.30.
- 10) Kokouksen päättäminen

L f k 3 j

Mikael Hidén

PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA 14.9.1993 KELLO 10.00 HE
125/93 vp vuoden 1993 neljänneksi lisätalousarvioksi

Hallitusmuodon 69,3 §:n mukaan eduskunnalle annetaan esitys lisätalousarvioksi, jos talousarvion muuttamiseen on "välttämätöntä tarvetta". Säännöksessä asetetaan siis lisätalousarvioesityksen tekemiselle ja asiallisesti myös sen hyväksymiselle välttämättömyysedellytys, jonka tarkoituksena voidaan sanoa olevan huolenpito eduskunnan kutakin varainhoitovuotta koskevan budjettiratkaisun yhtenäisyydestä. Tämän 1.3.1992 voimaan tulleen säännöksen (1077/22.7.1991) tulkinnasta on perustuslakivaliokunta antanut ainakin yhden kannanoton viime helmikuussa annetussa lausunnossaan (prvl 38/HE 375 ja 376/92 vp), joka koski tämän vuoden ensimmäistä lisätalousarviota. Olen tarkastellut säännöksen tämän kohdan sisältöä lausunnossa, jonka viime toukokuussa annoin valiokunnalle tämän vuoden kolmannen lisätalousarvion käsittelyn yhteydessä (18.5.1993;HE 36/93 vp; prvl 9/93 vp). Kun tuo lausunto on varsin tuore ja valiokunnassa saatavissa, en käy sitä tässä toistamaan.

Niihin näkökohtiin viitaten, joita em. lausunnossa esitin, katson, että nyt esitetty lisätalousarvio sinällään, kokonaisuutena, täyttää HM 69,3 §:ssä säädetyn välttämättömyysehdon. Erääseen yksityiskohtaan on ehkä kuitenkin syytä kiinnittää erikseen huomiota.

Esityksessä ehdotetaan vuoden ensimmäisen lisätalousarvion momentin 28.27.51 (Pankkitoiminnan tukeminen) kiinteä määräraha muutettavaksi siirtomäärärahaksi. Valtion talousarviosta annetun lain 7 §:n (165/21.2.1992) 3 momentin mukaan siirtomäärärahaa saa siirtää käytettäväksi varainhoitovuoden jälkeen enintään kahden seuraavan vuoden aikana sen mukaan kuin talousarviossa päätetään. Vaikka HM 69,3 §:ssä ei lausuta mitään siitä, milloin esiintyvää välttämättömyyttä säännös edellyttää, täytyy mielestäni lähtökohtana olla se, että kysymys on siihen varainhoitovuoteen liittyvästä välttämättömyydestä, jonka talousarvioon tehtävästä muutoksesta on kysymys. Viime helmikuussa antamassaan lausunnossa 38/93 vp valiokunta totesi nyt voimassa olevasta HM 69,3 §:n säännöksestä mm.:

"Tämä vuonna 1991 sanonnaltaan uusittu säännös vastaa entistä. Välttämättöminä voidaan valiokunnan aiemman käytännön mukaisesti (PeVL 7/1985 vp) pitää yleensä sellaisia talousarvion muutoksia, joiden päättämisen siirtäminen seuraavan varainhoitovuoden talousarvion yhteyteen voisi aiheuttaa merkittäviä haittoja kansan- tai valtiontaloudelle taikka yhteiskunnan normaaleille toiminnoille."

Jos lähdetään siitä, että tässä välttämättömyys koskee nimenomaan tarvetta tehdä seuraavaa varsinaista talousarviota odottamatta muutoksia jo kulumassa olevan varainhoitovuoden talousarvioon, voidaan kysyä, miten tähän on sovitettavissa se, että määräraha, jota voidaan käyttää vain kuluvana varainhoitovuotena, muutetaan sellaiseksi, että sitä voidaan käyttää myös yhtenä tai kahtena seuraavana varainhoitovuotena. On ainakin ajateltavissa, että se tarve, joka tällaisella muutoksella pyritään tyydyttämään, olisi hoidettavissa myös seuraavan tai seuraavien varainhoitovuosien (varsinaisissa) talousarvioissa.

Suhtautuminen edellä viitattuun kysymykseen riippuu ilmeisesti paljon siitä, minkälaiseksi järjestelyksi siirtomääräraha tai siirtomäärärahaksi muuttaminen mielletään. Jos sen merkittäväksi sisällöksi olisi syytä katsoa yhden tai kahden seuraavan varainhoitovuoden aikaan kohdistuva järjestely, välttämättömyysvaatimuksen täytyminen tällaisen muutoksen kohdalla olisi selvästi ongelmallista. Jos taas järjestelyn oleelliseksi sisällöksi on syytä katsoa pyrkiminen tarkoituksenmukaiseen järjestelyyn sellaisessa asiassa, joka täytyy ottaa määrärahoihin hoidettavaksi jo ko. vuoden talousarviossa, mutta jonka tarkoituksenmukainen hoitaminen saattaa vaatia määrärahan käytön siirtämistä, ei siirtomäärärahaksi muuttamisen sellaisenaan tarvitse katsoa joutuvan ristiriitaan välttämättömyysvaatimuksen kanssa. Näin tarkasteltuna asiassa ei ensisijaista olisi käytön siirtyminen seuraavan vuoden talousarviolla järjestettävissä olevaan aikaan, vaan se, kuinka tarpeellisena tai välttämättömänä kyseessä olevan, sinänsä kulumassa olevaan vuoteen kohdistuvan määrärahan tarkoituksenmukaisen käytön kannalta pidetään sitä, että määrärahan käyttöä voidaan siirtää.

Siihen, mikä tulkinta em. kysymyksessä omaksutaan, voinee taustalla vaikuttaa myös arvio siitä, mikä vaikutus muutoksen sallivalla tulkinnalla olisi HM 69,3 §:n välttämättömyysvaatimuksen tavoitteen, siis eduskunnan budjettiratkaisujen yhtenäisyydestä huolehtimisen kannalta. Nähdäkseni salliva tulkinta ei voi juuri muodostua tämän tavoitteen toteutumisen kannalta arveluttavaksi. En ehkä osaa riittävästi arvioida nyt esillä olevan siirtomäärärahaksi muuttamisen aiheellisuutta määrärahan tarkoituksenmukaisen käytön

kannalta. Minusta näyttää kuitenkin ainakin mahdolliselta katsoa, että muutos on määrärahan käytön kannalta asiallisesti hyvin tarkoituksenmukainen. Muutosta, joka tähtää talousarviossa jo olevan määrärahan tarkoituksenmukaisen käytön turvaamiseen, voitaisiin ajatella pidettäväksi myös HM 69,3 §:n mielessä välttämättömänä. Tämän kaltaisen kannan puolesta voidaan tässä katsoa puhuvan myös sen, että säännöksessä tarkoitettua välttämättömyyttä on ilmeisesti arvioitava paitsi lisätalousarvion yksittäisen kohdan kannalta myös lisätalousarvion kokonaisuuden kannalta. Tähän on nimenomaisesti viitattu sen

hallituksen esityksen perusteluissa, joka johti Hallitusmuodon valtiontalousluvun - ja siten myös HM 69 §:n - uudistamiseen (HE 262/90 vp).

Edellä sanottuun viitaten pidän täysin mahdollisena katsoa, että tässä kyseessä oleva määrärahan muuttaminen kiinteästä määrärahasta siirtomäärärahaksi ei johda ristiriitaan HM 69,3 §:ssä säädetyn välttämättömyys vaatimuksen kanssa.

Minun tehtävääni ei kuulu esityksen teknissävyinen arviointi. Toteaisin kuitenkin, että esityksen kursivoidussa, eduskunnan päätettäväksi ehdotetussa osassa kohta 1) näyttää kielellisesti sikäli oudolta, että siinä oikeutetaan antamaan takauksia täysin määrittelemättömien "muiden sovittujen ehtojen" täyttämisen vakuudeksi. Samaan tapaan yhteydessään erikoista ilmaisua käytetään myös kohdissa 2) ja 3).